

Dr. Szabó János Barna emlékezete (1929–2010)

PAPP JENŐ

Dr. Szabó János Barna 1929 október 11-én született Kisújszálláson. Édesanyja született Kémeri Ilona, édesapja Szabó János vasútállomásfőnök. A középiskolát Mátészalkán, Szatmárnémetiben és Debrecenben végezte el 1940–1949 folyamán. Mint levontekötölest 1944-ben (15 éves korában) elhurcolták Zala megyébe, majd 1945 elején Németországba: mint levante a wesendorfi hadirepülőtéren teljesített szolgálatot, a két hónapos szolgálat lelki traumával sújtotta. Majd következett az egy évig elhúzódó amerikai hadifogság, amit nagyon nehezen viselt el tovább fokozva lelki zavarodottságát. Az átélt háborús borzalmak emléke egész életére mély nyomot hagyott benne előidézve állandósuló pszichés rémképzéseit. Hazatérését követően két évig erdei, olajütőmalmi, méhészeti, építkezési és egyéb segédmunka biztosította megélhetését. Középiskolás korában kezdett készülni arra, hogy a vasutas pályát választja – bizonyára édesapja életpályája mintegy példaképévé vált. A vasutasképző főiskolába azonban nem sikerült a felvételijé. Ekkor a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen

gondolta folytatni tanulmányait: a geológiai szakra jelentkezett, mégis a biológiára vették fel. Biológus hallgatóként az egyetem fűvészkertjét rendszeresen felkereste mint méhlegelőt, ahol dr. Zólyomi Bálint botanikus akadémikussal ismerkedett meg. Ez a kapcsolat további életére döntő jelentőségűnek bizonyult: Zólyomi javaslatára a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen folytatta tanulmányait a dr. Dudich Endre professzor vezette Állatrendszertani és Állatföldrajzi Tanszéken, a biológián belül itt lett zoológus szakos. 1956 februárban államvizsgázott és nyerte el a zoológus oklevelét.

Mint zoológus hallgató részt vett a növényvédelmi rovartan magántanári („szakkollégiumi”) előadásokon. A két féléves szakképzést dr. Szelényi Gusztáv (1904–1982) akadémiai doktor adta elő, aki a Magyar Tudományos Akadémia Növényvédelmi Kutatóintézet Állattani Osztályának volt a vezetője, nemzetközi növényvédelmi szakkörökben pedig igen nagy tekintélynek ismerték el. Sokoldalú tudását rendkívüli szuggesztíóval tudta előadni, ami az ifjú Szabó János Barna érdeklődését a

Dr. Szabó János Barna az 1980-as években

téma iránt fellobbantotta. Szelényi Gusztáv a hártvány-szárnyú rovarok (*Hymenoptera*) egyik nagyfajszámú csoportjával: a parazitoid fűrkészekkel, nevezetesen a törpefűrkészekkel (*Proctotrupeoidea*) és fémfűrkészekkel (*Chalcidoidea*) foglalkozott speciálisan. Az érdeklődő Szabó János Barna ugyancsak hamar felfigyelt ezekre a rovarokra, majd Szelényi Gusztáv vezette be ezek ismeretébe.

Szabó János Barna legszívesebben növényvédelmi munkakörben helyezkedett volna el. 1956-ban az egyetemi elhelyező bizottság azonban úgy döntött, hogy a budapesti Országos Közegészségügyi Intézet Parazitológiai Osztályába osztják be mint gyakornokot. Itt a bélférges, parazita egysejtűek kimutatása, a betegség terjesztő kullancsok, szünantróp és szünbovin kétszárnyú rovarok (legyek, szünogok) tenyészhelyeinek a felderítése, határozása és esetenként ellenük való védekezés lett feladata. 1965-ben az Országos Vízügyi Igazgatóság „Árvízvédelemért” kitüntetésben részesítette elismerve az 1964. évi dunai árvíz során végzett szünoginváziót megelőző és mérsékelő kiváló munkájáért. – 1978-ban áthelyezték a budapesti Semmelweis Orvostudományi Egyetem Közegészségtani Tanszékére ahol kereken tíz esztendőig oktatói tevékenységet folytatott. Medikus tancsoportoknak többnyire gyakorlatokat vezetett, segített szakdolgozatuk elkészítésében stb. A hallgatók mint élvezetes előadót és segítőkész tanársegédet kedvelték meg. Ennek egyik megnyilvánulása, hogy nemegyszer megajándékozták emléktárgyakkal. – Az 1980-as évek első felében a szegedi József Attila Tudományegyetem Állattani Tanszéke felkérésére parazitológiai szakkollégiumi előadásokat tartott biológus hallgatók részére.

Szabadidejében hű maradt a fűrkészekhez, elmélyed a proctotrupeoideák kutatásába. Intenzív gyűjtései nyomán a hamar jelentőssé vált fűrkész gyűjteménye tette lehetővé publikációs munkájának elkezdését. Saját gyűjteménye mellett a budapesti Magyar Természettudományi Múzeum törpefűrkész anyagát is tanulmányozta. Már publikációs indulásakor megmutatkozott, hogy a proctotrupeoideáknak világspecialistájává szándékszik lenni. Első cikke egy újguineai új genusz és faj leírása. Összesen 95 tanulmánya jelent meg jórészt magyar és néhány külföldi folyóiratban, több tanulmányát szerzőtársakkal készítette el (lásd a publikációs jegyzéket). Az általa leírt taxonok (fajok, genuszok) száma 259, új taxonjainak 22%-a bizonyult szinonimnak (MEGGYASZAI és THURÓCZY 1998). Egyetemi doktori címét 1963-ban; a Magyar Rovartani Társaság kitüntetését, a Frivaldszky Imre Emlékérem bronz fokozatát szintén 1963-ban nyerte el (PAPP 2010). Kandidátusi értekezésének témája a törpefűrkészek egyik nagy családjának korszerű ismertetése „A Kárpát-medence scelionidáinak (*Hymenoptera*, *Proctotrupeoidea*, *Scelionidae*) taxonómiaja, ökológiája és ethológiája” címen, terjedelme 261 oldal kiegészítve 78 ábrával. Az értekezés nyilvános vitája 1967-ben zajlott le. A sikeres vita elismeréseképp a Biológiai Tudomány Kandidátusa (=PhD) viselésére jogosították.

A szakirodalomban való elmélyedését tetemesen segítette elő nyelvtudása. Német nyelven úgynevezett kongresszusi szinten társalgott. Az angol, francia, latin, olasz, orosz és spanyol nyelvű taxonómiai szövegeket folyamatosan olvasta. Korának törpefűrkész specialistáival személyes ill. levelezési kapcsolatban állt, éspe dig a cseh L. Masner-rel és J. Macek-kal, a romániai K. Fabricius-szal, az izraeli Q. Argaman-nal (azaz Nagy Károlyal), az olasz G. Mineo-val, a holland H. J. Vluggal, a német J. Oehlke-vel, a svéd A. Sundholm-mal és az ausztrál I. Nauman-nal. Számos külföldi múzeumot keresett fel tanulmányozva fűrkész gyűjteményüket. Így legalább néhány napot töltött a prágai, berlini, eberswaldei, stockholmi, lundin, perugai és palermói természettudományi intézményekben.

Olyan korban telt el élete, amikor meglehetősen korlátozottan lehetett külföldre utazni. Az utazási nehézséget megkerülendő talán legkedveltebb szórakozási / kikapcsolódási tevékenysége az olvasás lett. A „Világjárók” sorozat (Gondolat Kiadó) valamennyi kötetét elolvasta és könyvtárát gazdagította. Egyéb útleírásokat is szívesen elolvasott. A gyerek- és diákkori vonzalma a vasút iránt tovább élt benne, aminek jeleként menetrendeket, mozdonyokról és vonatokról / pályaudvarokról megjelent könyveket vásárolt meg, sőt gyűjtött kisebb vasúti tárgyakat.

Észjárására és gondolatvilágára jellemző, hogy rengeteg (részben közzsájon forgó) viccet tudott jóízűen és csattanósan előadni. A viccek többsége korának politikai visszasságait és fonákságait pellengérezte – szellemsen karikírozva az épülő szocializmus ellentmondásait. Amikor „vég nélkül folyt belőle” a viccek sokasága, akkor olykor-olykor felmerült bennem a megsejtés, hogy közülük számossnak maga Szabó Jancsi a kútfője...

1988. szeptember 1-től leszázalékolták és nyugdíjazták. A már említett háborús élmények és az azóta eltelt hosszú évek során üldözési képzetekké (paranoidá) terebélyesedtek lelki világában. Emiatt főleg nyugdíjas éveiben pszichiátriai kezelésben részesült. A betegápolás emberpróbáló terhét elsősorban felesége, Ilonka, önfeláldozó alázattal viselte el. A férje iránti rendíthetetlen szeretet élt benne, ami erőt adott neki az ápolásához és bizakodást a jobbrafordulásában. Vele még 1956. augusztus 4-én kötött házasságot. Több mint öt évtizedes házasságuk egymás iránti töretlen szeretetben telt el. Egyetlen leányuk, Zsuzsa, 1959-ben született. A szülők nyugdíjas korukban a budapesti (üllői-úti) lakásukat felváltották falusi lakhellyel: a borsónyalji Peröcsényben vásároltak egy parasztházat. Innen 2009-ben Kiskunhalasra költöztek, ahol Ilonka rokonsága élt. A rokoni környezetben megkönnyebbülhettek az ápolás nehézségei és gondjai.

Szabó János Barna 2010 április 15-én hunyt el Kiskunhalason, földi maradványait elhamvasztották.

Megemlékezett:
Dr. Papp Jenő
Magyar Természettudományi Múzeum
Budapest

Irodalom

- MEGGYASZAI T. & THURÓCZY Csaba 1998: The papers (1956–1986) published by J. B. Szabó on Hymenoptera and his described taxa. (Szabó János Barna hymenopterológiai közleményeinek jegyzéke és az általa leírt taxonok.) – *Folia Entomologica Hungarica* 59: 185–208.
- PAPP J. 2010: A Frivaldszky Imre Emlékérem díjazottjai – tanulmányok és kitekintés. – *Rovarász Híradó* 57: 4–12.
- VÉGSŐ I. 2010: Búcsú Dr Szabó János Barnától. (Obituary of Dr. J. B. Szabó.) – *Rovarász Híradó* 58 (május): 3.

Dr. Szabó János Barna tudományos közleményeinek a jegyzéke (1956 – 1986)

1. Eine neue Proctotrupiden-Gattung aus Neu-Guinea (Hymenoptera, Scelionidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1956 7 (ser. n.): 151–152.
2. Beiträge zur Kenntnis der Gattung *Teleas* Latr., Hym., Scelionidae. – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1956 7 (ser. n.): 153–165.
3. Neue Gattungen und Arten der Scelioniden aus Ost-Afrika und Mittel-America. – *Opuscula Zoologica (Budapest)* 1956 1(1–4): 47–52.
4. Neue paläarktische Scelioniden aus Ungarn (Hymenoptera, Proctotrupoidea). – *Folia Entomologica Hungarica* 1956 9 (ser. n., 9): 197–202.
5. Die Revision zweier von Marshall beschriebener Scelio Latr. Arten (Hymenoptera, Proctotrupoidea). – *Folia Entomologica Hungarica* 1956 9 (ser. n., 20): 423–429.
6. Zwei neue *Trissacantha*-Arten (Hym., Proctotrupoidea). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1957 8 (ser. n.): 375–379.
7. Eine neue Art der Gattung *Telenomus* Haliday aus Ungarn (Hym., Proctotrupoidea). – *Folia Entomologica Hungarica* 1957 10 (ser. n., 9): 259–262.
8. Description of a new genus and some new species of the family Scelionidae from Hungary (Hym., Proctotrupoidea). – *Folia Entomologica Hungarica* 1957 10 (ser. n., 13): 289–300.
9. *Szelenyiella* gen. nov., a remarkable new genus from South-America (Hymenoptera, Proctotrupoidea, Scelionidae). – *Opuscula zoologica (Budapest)* 1957 2(3): 49–52.
10. Beiträge zur Kenntnis der Gattung *Triteleia* Kieffer, 1906. – *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös nominatae (Sectio Biologica)* 1957 1: 255–260.
11. Notizen über die verkannte Gattung *Paratrimorus* Kieffer, 1908 (Hymenoptera, Proctotrupoidea). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1958 50: 271–279.
12. Ergänzende Beobachtungen über die holarktische Gattung *Fidiobia* Ashmead, 1894. – *Folia Entomologica Hungarica* 1958 11 (ser. n., 28): 457–464.
13. Notes on the new tribus Amitini with the descriptions of a new genus and some new species of the Arctogaea (Hymenoptera, Proctotrupoidea, Platigasteridae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1959 51: 389–396.
14. Beschreibung der neuen Art *Telenomus rubriventris* sp. n. (Hym., Proct.). – *Folia Entomologica Hungarica* 1959 12 (ser. n., 14): 169–172.
15. Durch Ausleseapparat gesammelte Zehrwespen I. Erster Beitrag zur Kenntnis der Zehrwespenfauna Bulgariens. – *Folia Entomologica Hungarica* 1959 12(17): 193–213.
16. Observations on the occurrence of the genus *Anopedias* Foerster, 1856 in Hungary (Hym. Proct. Platyg.). – *Folia Entomologica Hungarica* 1959 12 (ser. n., 28): 403–407.
17. Notes on a gynandromorph Diapriid wasp from Hungary (Hym. Proct. Diapr.). – *Folia Entomologica Hungarica* 1959 12 (ser. n., 33): 495–496.
18. *Platyscelidris* gen. nov., eine neue exotische Gattung der Scelioniden aus Afrika. – *Opuscula Zoologica (Budapest)* 1959 3(1): 45–49.
19. A new Palaearctic species of the genus *Metaclistis* Foerster, 1856 from South of Hungary (Hymenoptera, Proctotrupoidea). – *Opuscula Zoologica (Budapest)* 1959 3(2) 89–94.
20. A new species of the family Belytoidea from Italy (Hymenoptera, Proctotrupoidea). – *Bolletino della Società Entomologica Italiana* 1959 79(7–8): 122–123.
21. Neue Diapriiden aus Ungarn (Hymenoptera, Proctotrupoidea). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1960 52: 363–365.
22. The description of a new species, *Misepyrus ulmi* sp. n. from Bulgaria (Hymenoptera, Bethyloidea). – *Folia Entomologica Hungarica* 1960 13 (ser. n., 3): 57–59.
23. Ökologische und ethologische Untersuchungen an *Teleas* Arten (Hym., Proct.). – *Folia Entomologica Hungarica* 1960 13 (ser. n., 10): 197–205.
24. Neue paläarktische Gattungen und Arten der Diapriiden in der Sammlung des Ungarischen Naturwissenschaftlichen Museums (Hymenoptera, Proctotrupoidea, Diapriidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1961 53: 491–494.
25. Untersuchungen an paläarktischen Proctotrupoiden I–IV. (Hymenoptera). – *Folia Entomologica Hungarica* 1962 15 (ser. n., 11): 221–246.
26. Ökologische und zoogeographische Angaben über die Gattung *Scelio* Latr., 1805 (Hym., Proctotrupoidea, Scelionidae). – *Opuscula Zoologica (Budapest)* 1962 4(2–4): 149–155.
27. Beitrag zur Kenntnis der Gattung *Trissacantha* Ashmead 1887 (Hymenoptera, Proctotrupoidea). – *Folia Entomologica Hungarica* 1963 16 (ser. n., 14): 239–255.
28. A Duna-kanyar csípőszúnyog tenyészhelyeinek vizsgálata. Die Untersuchung der Stechmücken-zuchtgebiete des Donauknie. – *Folia Entomologica Hungarica* 1964 17 (ser. n., 3): 57–66.
29. Mass impairment of health caused by an invasion of black flies (Diptera: Simuliidae) in Tata, Hungary. – *Opuscula Zoologica (Budapest)* 1964 5(1): 113–117 + I–II phototables.

30. Púposzúnyogok (Diptera, Simuliidae) inváziója által előidézett tömeges egészségártalom Tatán. Mass injurious due to invasion by blackflies (Diptera, Simuliidae). – *Egészségtudomány* 1964 8: 162–168.
31. Remarks on the systematics of the genus *Idris* Förster, 1856, with redescription of *Idris coxalis* Kieffer, 1908, and description of some new palaeartic species (Hymenoptera, Scelionidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1965 57: 367–373.
32. Ökologische, ethologische, zoogeographische Angaben zur Kenntnis der paläarktischen Scelioniden (Hym.). – *Folia Entomologica Hungarica* 1965 18(ser. n., 12): 185–198.
33. Eine neue Art, *Asolcus biroi* sp. n. aus Jugoslawien (Hymenoptera). – *Folia Entomologica Hungarica* 1965 18(24): 425–428.
34. Measures taken against the damage to health of *Culicoides nubeculosus* Meigen, 1818 in the area of Hajdúböszörmény (Diptera, Ceratopogonidae). – *Opuscula Zoologica (Budapest)* 1965 5(2): 229–233.
35. *Culicoides nubeculosus* Meigen (1818) nevű vérszívó légy tömeges rajzása Hajdúböszörmény határában. Intensive swarming of the blood-sucking fly *Culicoides nubeculosus* Meigen (1818) in the surroundings of Hajdúböszörmény (Diptera, Nematocera, Ceratopogonidae). – *Egészségvédelem* 1965 9: 335–341.
36. New proctotrupoid genera and species from the Neogaea (Hymenoptera: Proctotrupeoidea). First report on South American Scelionidae and Platygasteridae. – *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 1966 12(1–2): 161–179.
37. Ökologische, ethologische, tiergeographische und systematische Untersuchungen an paläarktischen Gryoninen (Hymenoptera: Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 1966 12(3–4): 419–449.
38. Neue Macroteleia-Arten aus Ungarn (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1966 58: 421–425.
39. Ökologische, ethologische und systematische Untersuchungen an paläarktischen Teleasinen (Hym., Scelionidae). – *Folia Entomologica Hungarica* 1966 19(ser. n., 2): 9–108.
40. Sikeres védekezés szakállas szúnyogok (*Culicoides nubeculosus* Mg., 1818) ellen. Successful protecting action against *Culicoides nubeculosus* Mg., 1818 (Diptera, Nematocera, Ceratopogonidae). – *Állattani Közlemények* 1966 53(1–4): 141–143.
41. Legapróbb vérszívó nematoceraink egészségügyi jelentősége. Public health importance of our minute blood-sucking nematoceran flies. – *A Magyar Parazitológusok Társasága és a Fejér Megyei Tanács V. B. Mezőgazdasági Osztálya által rendezett Entomológiai Ankétön elhangzott tudományos előadások* 1966 p. 39–50.
42. A rovarirtószerek és a biológiai védekezés. Insecticides and biological control. – *Búvár* 1966 11(1): 22–24.
43. Neuere ökologische Angaben zur Kenntnis der einheimischen Sepsidae-Fauna (Dipt.). – *Folia Entomologica Hungarica* 1967 20(ser. n., 5): 47–60.
43. Ökologische und ethologische Untersuchungen an Arten der Gattung *Idris* Förster, 1856 (Hymenoptera, Proctotrupeoidea: Scelionidae). – *Opuscula Zoologica (Budapest)* 1967 7(1): 249–253.
44. A Kárpátmedence Scelionidáinak (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Scelionidae) taxonómiaja, ökológiája és ethológiája. Taxonomy, ecology and ethology of the scelionide wasps of the Carpathian Basin (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Kandidátusi értekezés tézisei*, Budapest 1967 p. 1–12.
45. The autecology of small rodents and insectivores of the Tribeč Mountain Range. – *Bulletin of World Health Organization* 1967 36(Suppl.): 25–30. (szerzőtársak / coauthors I. GRULICH, J. NOSEK.)
46. Az 1965. évi több hónapig tartó dunai áradás rovarantitapasztalatai. Entomologische Erfahrungen des mehrere Monate anhaltenden Donauhochwassers von 1965. – *Állattani Közlemények* 1967 54(1–4): 161–163. (szerzőtárs / coauthor N. ZOLTAL.)
47. Oekologische, ethologische und zoogeographische Angaben zur Kenntnis der Gattung *PlatOMICROPS* Kieffer, 1906 und *Lagynodes* Foerster, 1840 (Hym.) (Cat. Hym. XXII.). – *Folia Entomologica Hungarica* 1968 21(ser. n., 6): 103–116.
48. A Duna Szob–Dunaföldvár közötti szakaszának 10 éves culicidológiai tapasztalatai. Ten-year culicidological experiences at the Szob–Dunaföldvár reach of the Danube. – *Egészségtudomány* 1968 12: 68–74. (szerzőtárs / coauthor N. ZOLTAL.)
49. Neue Arten der Gattung *Apegus* Förster, 1856 aus Europa (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1969 61: 351–357.
50. Phänologische Untersuchungen an der Stechgnitze *Culicoides riethi* Kieff. 1914 (Diptera, Ceratopogonidae). – *Parasitologia Hungarica* 1969 2: 167–174.
51. An examination of mosquito breeding sites depending on water level in the inundation area of the Danube between Szob and Dunaföldvár. – *Parasitologia Hungarica* 1970 3: 187–196.
52. Dr. Aradi Mátyás Pál, 1929–1969. – *Parasitologia Hungarica* 1970 3: 231–235.
53. *Hoploteleia montana* sp. n., eine neue Scelionidenart aus Ungarn (Hym., Proctotrupeoidea). – *Folia Entomologica Hungarica* 1971 24(ser. n., 27): 313–318.
54. Eine neue Art der australischen Scelioniden, *Dichoteleas pappi* sp. n. (Hym., Proctotrupeoidea). – *Folia Entomologica Hungarica* 1971 24(ser. n., 28): 319–322.
55. Black fly swarms and the possibilities of eradication at Tata, Hungary. – *Parasitologia Hungarica* 1971 4: 169–179.
56. A *Boopthora erythrocephala* de Geer, 1776 (Diptera, Simuliidae) tömeges egészségkárosító rajzása az 1970. évi tiszai árvíz alkalmával Szolnok megyében. Public health consequences of the mass swarming of *Boopthora erythrocephala* (De Geer, 1776) black flies in county Szolnok during the floods of 1970. – *Parasitologia Hungarica* 1971 4: 181–188. (szerzőtársak / coauthors: D. PÁPAY, I. TARJÁNYI.)
57. Data on the occurrence of some arboviruses in Hungary. – *European Association against Poliomyelitis and other virus diseases, XIII Symposium Helsinki* 1971 p. 138–143. (szerzőtársak / coauthors: E. MOLNÁR, L. KUBINYI, T. KUBÁSZOVA, M. SZTANKAY.)

58. Über die mongolische Proctotrupiden-Fauna (Hymenoptera). I. – *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 1973 19(1–2): 171–179.
59. Arboviruses in Hungary. – *Journal of Hygiene, Epidemiology, Microbiology and Immunology* 1973 17(1): 1–10. (szerzőtársak / coauthors: E. MOLNÁR, M. GREŠIKOVÁ, T. KUBÁSZOVA, I. KUBINYI.)
60. Neue Arten und Gattungen der Diapriiden aus der Mongolei (Hymenoptera, Diapriidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1974 66: 353–358.
61. Neue Arten und Gattungen der Scelioniden aus dem Äthiopischen Faunengebiet (Hymenoptera: Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 1974 20(3–4): 429–432.
62. Neue Arten der Gattung *Piestopleura* Först., 1856 aus dem Mecsek Gebirge, Ungarn (Hymenoptera: Proctotrupeoidea). – *Folia Entomologica Hungarica* 1974 27(ser. n., 1): 211–215.
63. Biológiai egyensúly vagy egybehangolt sorozatfejlődés? Biologisches Gleichgewicht oder abgestimmte Succession? – *Folia Historico-naturales Musei Matrensis* 1974 2: 5–20.
64. Neue Arten der Diapriiden aus der Sammlung des Naturhistorischen Museums in Wien, Österreich. – *Annalen des Naturhistorischen Museum in Wien* 1974 78: 495–498.
65. Neue Gattungen und Arten der paläarktischen Telenominen (Hymenoptera, Scelionidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1975 67: 265–278.
66. Eine neue Art der Gattung *Platytelenomus* Dodd, 1914 aus Ungarn (Hymenoptera: Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Folia Entomologica Hungarica* 1975 28(1): 177–179.
67. Neue Daten zur Kenntnis der Gattung *Asolcus* Nakagawa, 1900 (Hymenoptera, Proctotrupoidea, Scelionidae). – *Folia Entomologica Hungarica* 1976 29(ser. n., 2): 175–191.
68. Beiträge zur Kenntnis der Gattung *Telenomus* Hal., 1833 (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Dunántúli Dolgozatok* 1976 10: 97–103.
69. Neue Arten der *Platygasteriden* aus dem Mecsek Gebirge, Ungarn (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, *Platygasteridae*). – *Dunántúli Dolgozatok* 1976 10: 105–107.
70. Durch Ausleseapparat erbeutete Zehrwespen aus Gattung *Trichacis* Förster, 1856 (Hymenoptera: Proctotrupeoidea, *Platygasteridae*). – *Folia Entomologica Hungarica* 1977 30(ser. n., 1): 143–145.
71. Durch Lichtfalle erbeutete Proctotrupiden aus dem Mátra- und Bükk-Gebirge (Nordungarn). – *Folia Historico-Naturales Musei Matrensis* 1977 4 (1976–1977): 71–79.
72. Eine neue Art, *Platygaster vedresi* sp. n. aus dem Mecsek-Gebirge, Ungarn (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, *Platygasteridae*). – *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (Pécs)* 1977 19 (1974): 85–86.
73. Neue Daten und Fundortangaben der Proctotrupiden aus dem Mecsek-Gebirge, Ungarn (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Scelionidae, *Platygasteridae*). – *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (Pécs)* 1977 19 (1974): 87–89.
74. Neue Arten und Fundortangaben der Diapriiden aus dem Mecsek-Gebirge, Ungarn (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Diapriidae). – *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (Pécs)* 1977 20–21 (1975–1976): 57–59.
75. Beiträge zur Kenntnis der Gattung *Psilus* Panzer, 1801 (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Diapriidae). – *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (Pécs)* 1977 20–21 (1975–1976): 61–68 + I–III Tafel.
76. On the species of *Mantibaria seefelderiana* (De Stefani-Perez, 1891) (Hymenoptera, Scelionidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1978 70: 303–305. (szerzőtárs / coauthor G. MINEO.)
77. Neue und wenig bekannte *Telenomus* Haliday, 1833 Arten aus dem Karpaten-Becken (Hymenoptera: Scelionidae). – *Folia Entomologica Hungarica* 1978 31(2): 219–236.
78. Untersuchungen an Diapriiden des Barcser Urwäldes, Süd-Ungarn (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Diapriidae). – *Dunántúli Dolgozatok, Természettudományi Sorozat* 1978 1: 139–145.
79. Investigation on the Telenominae material of the Old Juniper Woodland of Barcs, Southern Hungary (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Dunántúli Dolgozatok, Természettudományi Sorozat* 1978 1: 147–151. (szerzőtárs / coauthor G. MINEO.)
80. Studi sugli Scelionidae (Hym. Proctotrupeoidea) II. *Gryon deluchii* sp. n., parasitoide oofago di *Rhinochoris erythropus* L. (Heter. Reduviidae). – *Bolletino del Laboratorio di Entomologia Agraria "Filippo Silvestri" (Portici)* 1978 35: 88–93. (szerzőtárs / coauthor G. MINEO.)
81. Two new Scelionids: *Gryon tico* and *Gryon discolor* (Hym. Proctotrupeoidea). – *Bolletino del Laboratorio di Entomologia Agraria "Filippo Silvestri" (Portici)* 1978 35: 94–98. (szerzőtárs / coauthor G. MINEO.)
82. Description of two new Palearctic species of *Gryon* Haliday (Hymenoptera: Scelionidae). – *Bolletino Istituto di Entomologia Agraria Osservazione Fitopatologia, Palermo* 1978 10: 113–120. (szerzőtárs / coauthor G. MINEO.)
83. Scelionids from Tunisia (Hymenoptera, Scelionidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1979 71: 271–272.
84. Neue Arten und Fundortangaben der mongolischen Diapriiden (Hymenoptera, Diapriidae). – *Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici* 1979 71: 273–278.
85. Two new species of Telenominae from Mongolia (Hymenoptera: Scelionidae). – *Folia Entomologica Hungarica* 1979 32(1): 53–54. (szerzőtárs / coauthor G. MINEO.)
86. New species of the Mongolian Proctotrupid Fauna (Hymenoptera: Proctotrupeoidea, Ceraphronidae, Diapriidae and *Platygasteridae*). – *Folia Entomologica Hungarica* 1979 32(ser. n., 1): 177–179.
87. Neue Arten der Ceraphroniden aus dem Mecsek Gebirge, Ungarn (Hymenoptera, Proctotrupeoidea, Ceraphronidae). – *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (Pécs)* 1979 23 (1978): 87–94.
88. In Hemipteren-Eiern lebende Telenominen aus der Türkei (Hymenoptera: Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Folia Entomologica Hungarica* 1981 42(34)(2): 197–199.
89. Gezüchtete Telenominen aus der Türkei (Hymenoptera: Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Folia Entomologica Hungarica* 1981 42(34)(2): 201–203.
90. Neue exotische Arten der Gattung *Baryconus* Förster, 1856 (Hymenoptera: Proctotrupeoidea, Scelionidae). – *Folia Entomologica Hungarica* 1981 42(34)(2): 205–207.

91. Contribution to the Platygasterid wasps of the Hortobágy National Park (Hymenoptera, Platygasteridae). – The Fauna of the Hortobágy National Park (Budapest) 1981 1: 285–297.
92. New Diapriid species and faunistical data from the Hortobágy National Park (Hymenoptera: Proctotrupoidea, Diapriidae). – The Fauna of the Hortobágy National Park (Budapest) 1983 2: 345–352.
93. Zur Kenntnis der in Getreidewanzeneiern obstanten Mikrohymenopteren (Proctotrupoidea: Scelionidae und Chalcidoidea: Encyrtidae) und zu Proctotrupoidea-Arten aus der Sammlung der Abteilung für Taxonomie der Insekten, Institut für Pflanzenschutzforschung Eberswalde (ehemals DEI) (Insecta, Hymenoptera). – Faunistische Abhandlungen des Staatlichen Museums für Tierkunde (Dresden) 1984 11(7): 125–131. (szerzőtárs / coauthor J. OEHLKE.)
94. A Kárpát-medencében előforduló gyakoribb aprótermetű "muslincák" csípésének elkülönítése. Separation of the minute "fruit flies's" bite frequently occurring in the Carpathian Basin. – Egészségnevelés 1985 26: 175–176. (szerzőtárs / coauthor B. BURÁNY.)
95. Neue Proctotrupoidea aus dem Baltischen Bernstein. – Beiträge zur Entomologie (Berlin) 1986 36(1): 99–106. (szerzőtárs / coauthor J. OEHLKE.)

In memoriam Dr. J. B. Szabó (1929–2010)

JENŐ PAPP

Dr. János Barna Szabó was born 11th October 1929 in Kisújszállás (Hungary), he completed his higher education at the L. Eötvös University, Budapest, graduated as zoologist. He fulfilled the scientific research fellow assignment at the National Public Health Institute (1956–1978) and at the Semmelweis Medical University, Department of Public Health (1978–1988), both institutions at Budapest. Since September 1988 he was on disability pensioned. Deceased 15th April 2010 in Kiskunhalas, his mortal remains was cremated.

In 1944–1945 he was member of the Hungarian military youth organization ('levente' in Hungarian). In January–February 1945 he serviced in a war-airport in Germany. The horrible personal war-experiences made a lifelong traumatic influence in his mentality, later turning into paranoia.

J. B. Szabó was an experienced specialist of the proctotrupoid wasps. He has begun their research on dr. G. Szelényi's (1904–1982) stimulation. As the active worker of the National Public Health Institute he involved himself in the study of different synantrop and synbovin dipterous flies. The creeping psychic and muddled disillusion (paranoia) in the prime of his life gradually washed-out his entomological activity – nevertheless he became one of esteemed and honoured

member of the Hungarian entomology. He was awarded with the bronze degree of Imre Frivaldszky Medal by the Hungarian Entomological Society in 1963. Also awarded with the medal of "For Flood Prevention" in 1965 participating in the combat against flood-catastrophe of river Danube in 1964 by controlling and preventing mosquito-invasion. The academic honour Candidate of Biological Science (=PhD) given by the Hungarian Academy of Sciences was obtained by him in 1967. The title of his dissertation is "Taxonomical, ecological and ethological studies on scelionid wasps of the Carpathian Basin (Hymenoptera, Proctotrupoidea, Scelionidae)" covering 261 pages completed with 78 figures. The number of his publication is 95 (of which several are with coauthors), see also the publication list before. His papers on proctotrupid wasps were listed with a detailed account of his described taxa by MEGYASZAI & THURÓCZY (1998); 22% of his new taxa (species, genera) proved to be synonyms.

Commemorated:

Dr. J. Papp
Hungarian Natural History Museum
Budapest